

MONITOR WIETNAMSKI

GRUDZIEŃ 2017

„Monitor Wietnamski” omawia i komentuje najważniejsze wydarzenia związane z aktualną sytuacją polityczną, gospodarczą i społeczną w Wietnamie, ze szczególnym uwzględnieniem relacji z państwami Półwyspu Indochińskiego oraz krajami Europy Środkowej i Wschodniej
Materiał opracował dr Michał Zaręba – analityk Ośrodka Spraw Azjatyckich.

MONITOR WIETNAMSKI GRUDZIEŃ 2017

I. WYDARZENIA SZCZEBLA CENTRALNEGO

1 – 3 grudnia: dialog wysokiego szczebla między Komunistyczną Partią Wietnamu a Komunistyczną Partią Chin. Przedstawiciele KPW i KPCh rozmawiali w Pekinie o nowych pomysłach na współpracę obu partii. Na czele wietnamskiej delegacji stanął Phan Đình Trạc, kierujący na co dzień pracami Sekretariatu Komitetu Centralnego KPW. Podziękował on Chinom za organizację rozmów na szczeblu partyjnym i zapewnił o chęci uczestnictwa wietnamskich polityków w innych tego typu wydarzeniach. Podczas spotkania obecny był sekretarz generalny KPCh Xi Jinping, który pierwszego dnia wygłosił mowę otwierającą rundę rozmów.

3 grudnia: nawiązanie współpracy na linii Ho Chi Minh - Gyeongsang Północny. W czasie wizyty burmistrza południowokoreańskiej prowincji Kima Kwan-yong w dawnym Sajgonie doszło do podpisania umowy zacieśniającej relacje w obszarze promocji kultury i handlu. Ze strony wietnamskiej porozumienie, które ma przyciągnąć Koreańczyków z Południa do HCM, parafował przedstawiciel miejskiego Komitetu Ludowego Nguyễn Thành Phong.

4 – 6 grudnia: szef Komitetu Wojskowego Unii Europejskiej (EUMC) w Hanoi. Grecki generał Mikhail Kostarakos został przyjęty przez ministra obrony narodowej generała Ngô Xuân Lịch. Wizyta jest efektem bilateralnego dialogu ds. polityki obronnej między UE a Wietnamem. Kostarakos

III SPOTKANIE FORMUŁY WSPÓŁPRACA LANCAANG-MEKONG

W chińskiej miejscowości Dali doszło do kolejnego spotkania między ministrami spraw zagranicznych państw regionu rzeki Mekong. Było ono prelude przed planowanymi na styczeń rozmowami liderów państw dorzecza. Stronę wietnamską reprezentował wicepremier i szef MSZ Phạm Bình Minh

spotkał się również wicepremierem rządu wietnamskiego i szefem resortu spraw zagranicznych Phạm Bình Minhem, z którym poruszył kwestie związane z cyberbezpieczeństwem, operacjami wsparcia pokoju pod sztandarem ONZ oraz działaniami przywracającym stabilność w regionach niegdyś ogarniętych wojną, gdzie nadal znajdują się miny i niewybuchy.

4 – 5 grudnia: wiceminister spraw zagranicznych Kazachstanu z wizytą w Wietnamie. Akybłək Kamałdinow przybył do Hanoi, by uczestniczyć w VIII Spotkaniu Wietnamsko-Kazachskiego Międzyrządowego Komitetu Współpracy Gospodarczej, Handlowej, Naukowej i Technologicznej. W rozmowach ze strony wietnamskiej udział wzięł Trần Tuấn Anh, kierujący resortem Przemysłu i Handlu. Kazachski polityk spotkał się również z ministrem spraw zagranicznych Minhem, z którym dyskutował o szybszej implementacji postanowień Umowy o wolnym handlu między Wietnamem a Euroazjatycką Unią Gospodarczą.

4 – 7 grudnia: podpisanie umów między kanadyjską prowincją a Wietnamem. Podczas pierwszej oficjalnej wizyty premier Ontario Kathleen Wynne doszło do zawarcia sześciu umów z wietnamskimi firmami i instytucjami opiekującymi na sumę ok. 30 mln \$. Porozumienia podpisały uczelnie wyższe Centennial College i Politechnika z Ho Chi Minh, a umowy dotyczące sprzedaży pożywienia sygnowały m. in. Ownace International Group oraz wietnamski Costcovn Import Export Co. Ltd. Przedstawiciel Nurture Growth oznajmił również, że kilkuletnia współpraca z północnymi prowincjami Thái Bình i Nam Định w ramach testowania bionawozów przynosi pozytywne efekty, dlatego też zdecydowano się na zawarcie kolejnego porozumienia, tym razem z firmą Truong Son Bio Ltd. Z pobytem przedstawicieli Kanady związana była organizacja misji biznesowej, z tego też względu politykom towarzyszyło ok. 60 przedsiębiorców szukających możliwości inwestycyjnych na wietnamskim rynku. Na zakończenie wizyty Kathleen Wynne została również przyjęta przez premiera Nguyễn Xuân Phúca, który zapewnił o wsparciu dla kanadyjskich inwestorów i chęci współpracy z Ottawą w ramach Partnerstwa Transpacyficznego.

8 grudnia: minister spraw zagranicznych Liberii w Wietnamie. Tuż po lądowaniu w Hanoi Marjon Kamara spotkała się z szefem wietnamskiego MSZ Phạm Bình Minhem, czego efektem było podpisanie umowy o zniesieniu obowiązków wizowych dla dyplomatów i urzędników. Obie strony zakomunikowały, że jest to kolejny krok na drodze do ocieplenia relacji między Hanoi a Monrovią. Kamara została również zaproszona przez szefa wietnamskiego rządu Phúca, który zachęcał minister do poparcia kandydatury jego kraju na niestałego członka Rady Bezpieczeństwa ONZ na lata 2020-21 oraz uznania Wietnamu za gospodarkę w pełni rynkową. Jednocześnie zapewnił o dobrej woli Hanoi co do intensyfikacji współpracy w wielu sektorach takich jak rolnictwo, górnictwo, telekomunikacja oraz infrastruktura.

11 grudnia: doradca premiera Japonii na konsultacjach z wietnamskim premierem. Sonoura Kentarō podczas pobytu w Hanoi spotkał się z szefem tamtejszego rządu Nguyễn Xuân Phúciem oraz wiceministrem obrony narodowej Nguyễn Chí Vịnhem. Z premierem Wietnamu Sonoura dyskutował o głównych elementach Wszechstronnego i Progresywnego Porozumienia o Partnerstwie Transpacyficznym, podsumowując tym samym ustalenia z listopadowego szczytu APEC. Z Vịnhem z kolei doradca premiera Abe wymieniał się poglądami co do współpracy w ramach misji ONZ oraz rozmawiał o dalszym zacieśnianiu więzi w sektorze obronności.

15 grudnia: III spotkanie ministrów spraw zagranicznych w ramach inicjatywy Współpraca Lancang-Mekong. W mieście Dali w południowej prowincji Chin Yunnan doszło do rozmów na wysokim szczeblu dotyczących zarządzania międzynarodowymi zasobami wody w regionie rzeki Mekong. Spotkaniu przewodniczyli minister spraw zagranicznych ChRL Wang Yi oraz szef kambodżańskiego MSZ Prak Sokhonn. Wietnamski minister Minh zaproponował uruchomienie gorącej linii między krajami. Szefowie MSZ zakomunikowali również, że następne spotkanie liderów odbędzie się już w pierwszej połowie stycznia 2018 roku w Kambo-dży.

16 – 22 grudnia: przewodniczący Izby Reprezentantów Maroka w Wietnamie. Habib El Malki został zaproszony do Hanoi przez przewodniczącą Zgromadzenia Narodowego Nguyễn Thị Kim Ngân. Po wspólnych rozmowach przedstawiciele obydwu ciał legislacyjnych sygnowali umowę o współpracy, która była pierwszym tego typu dokumentem dla Wietnamu podpisanym z krajem afrykańskim. El Malki spotkał się również z prezydentem Trần Đại Quangiem, sekretarzem generalnym KPW Nguyễn Phú Trọngiem oraz premierem Phúciem. Z czołowymi politykami Wietnamu przewodniczący IR Maroka rozmawiał o zwiększeniu liczby spotkań na wysokim szczeblu oraz przystąpieniu przez Rabat do Umowy o Przyjaźni i Współpracy i jego konsekwencjach dla relacji Maroka z krajami Azji Południowo-Wschodniej. Na koniec pobytu w Wietnamie El Malki odwiedził miasto Ho Chi Minh, gdzie w imieniu przedstawicieli Casablanki dyskutował z władzami o stworzeniu dogodnych warunków dla rozwoju relacji biznesowych między oboma miastami.

19 – 21 grudnia: wicepremier i szef resortu spraw zagranicznych z oficjalną wizytą w Republice Korei. Minh udał się do Seulu na zaproszenie swojej odpowiedniczki minister Kang Kyung-wha. Dyskutowano o koreańskich inwestycjach takich jak budowa międzynarodowego lotniska Long Thành, metra w mieście Ho Chi Minh czy drogi ekspresowej Północ-Południe, a także efektywnym wykorzystaniu środków rządu 1.5 mld USD pochodzących z koreańskiego Funduszu Rozwoju Współpracy Gospodarczej. Efektem spotkania było podpisanie memorandum

co do kolejnych wspólnych działań na szczeblu ministerialnym. Wicepremier Minh został również zaproszony przez prezydenta Moon Jae-ina oraz premiera Lee Nak-yeona. Ostatnim akcentem pobytu szefa wietnamskiego MSZ było spotkanie z przedstawicielami 20 czołowych koreańskich firm takich jak Samsung, Hyundai, LG oraz Korea Eximbank.

27 grudnia: powołanie grupy walczącej z szerzeniem niewłaściwych poglądów w sieci. Wietnam utworzył specjalną jednostkę zwaną Force 47, która ma zwiększyć kontrolę nad Internetem i przeciwdziałać pojawianiu się niebezpiecznych treści godzących w państwo oraz rząd. Grupa ma liczyć ok. 10 tysięcy osób i podlegać będzie bezpośrednio siłom zbrojnym Wietnamu. Ostatnio prezydent Trần Đại Quang stwierdził również, że Wietnam powinien przykładać większą wagę do treści publikowanych na portalach informacyjnych, blogach oraz usuwać konta na portalach społecznościowych publikujące obraźliwe treści.

27 – 30 grudnia: minister spraw zagranicznych Kamerunu złożył oficjalną wizytę w Wietnamie. Lejeune Mbella Mbella spotkał się ze swoim odpowiednikiem i wicepremierem rządu w Hanoi Phạm Bình Minhem. Efektem rozmów było podpisanie kilku umów bilateralnych dotyczących współpracy w dziedzinie handlu, inwestycji, zielonej energii czy telekomunikacji. Ministrowie sygnowali również porozumienie co do dalszego zacieśniania relacji między ministerstwami oraz o zniesieniu obowiązków wizowych dla dyplomatów i urzędników. Kameruński polityk zadeklarował również chęć pomocy w nawiązaniu kontaktów ze Wspólnotą Gospodarczą Państw Afryki Środkowej. Lejeune Mbella Mbella został także przyjęty przez premiera Phúca, który wyraził, w imieniu swojego rządu, gotowość do podzielenia się doświadczeniami wietnamskimi w zakresie uprawy mokrego ryżu (*padi*), co miałyby pomóc rządowi w Jaunde w zapewnieniu bezpieczeństwa żywnościowego Kamerunu.

31 grudnia: wygasła kadencja Lê Lương Minha jako sekretarza generalnego ASEAN. Wraz z końcem roku Minh przestał pełnić funkcję szefa sekretariatu Stowarzyszenia Narodów Azji Południowo-Wschodniej, którą sprawował od początku 2013 roku. Jego miejsce zajął przedstawiciel Brunei Lim Jock Hoi.

II. RELACJE INDOCHIŃSKIE

6 – 9 grudnia: minister spraw zagranicznych Laosu Saleumxay Kommasith z wizytą w Wietnamie Obecność przedstawiciela rządu w Wientian była związana z odbywającymi się w Hanoi IV Corocznymi Konsultacjami między delegacjami MSZ obydwu państw. Ministrowie wymienili się dokumentami dotyczącymi kwestii granic między Laosem a Wietnamem, których postanowienia weszły w życie jeszcze we wrześniu 2017 roku i kontynuowali rozmowy o ich skutecznej implementacji.

Przy okazji wizyty w Hanoi Kommasith został również przyjęty przez Nguyễn Xuân Phúca oraz odwiedził Akademię Dyplomatyczną Wietnamu.

18 grudnia: premier Phúc przyjął laotańskiego ministra obrony. Chansamone Channhalat rozmawiał z szefem wietnamskiego rządu na temat współpracy przygranicznej i o utrzymaniu bezpieczeństwa na tych terenach. Dyskusje toczyły się głównie wokół zwalczania przestępczości transnarodowej.

19 – 21 grudnia: prezydent Laosu z oficjalną wizytą w Wietnamie. Bounnhang Vorachith, który stoi również na czele Laotańskiej Partii Ludowo-Rewolucyjnej, przybył do Hanoi na zaproszenie sekretarza generalnego KPW Nguyễn Phú Trọnga i prezydenta Trần Đại Quang. Podczas pobytu w Wietnamie Vorachith spotkał się również z przewodniczącą Zgromadzenia Narodowego Nguyễn Thị Kim Ngân, były sekretarzami KPW oraz wietnamskimi weteranami i ekspertami służącymi kiedyś w Laosie. Wizyta sekretarza laotańskiej partii i głowy tego państwa miała miejsce w związku z 55. rocznicą nawiązania stosunków dyplomatycznych między oboma krajami oraz 40-leciem podpisania między Wietnamem a Laosem Traktatu o Przyjaźni i Współpracy.

19 – 20 grudnia: szczyt w ramach Kambodżańsko-Laotańsko-Wietnamskiego Trójkąta Współpracy. Wspólny Komitet Koordynujący, na którego czele stali wietnamski oraz laotański minister planowania i inwestycji Nguyễn Chí Dũng i Souphan Keomisay oraz szef resortu handlu Kambodży Pan Sorasak, obradował w prowincji Bình Phước na południu Wietnamu. W efekcie trójstronnego spotkania podpisano memorandum co do dalszych działań i modyfikacji planu generalnego dotyczącego regionalnej współpracy społeczno-gospodarczej na lata 2010-20. Obrady ministrów poprzedziło Spotkanie Wyższych Urzędników oraz targi, gdzie otworzono ok. 100 pawilonów prezentujących lokalne produkty z trzech państw indochińskich.

21 grudnia: III Wietnamsko-Kambodżański Dialog ds. Polityki Obronnej. Spotkaniu przewodniczyli wiceminister SRW Nguyễn Chí Vịnh oraz sekretarz stanu w ministerstwie obrony Kambodży Neang Phat. Delegacje omawiały przyspieszenie działań między przemysłami obronnymi obydwu państw oraz implementację postawień dotyczących organizowania wspólnych operacji „Poszukiwanie i Ratunek” (SAR - Search and Rescue). Spotkanie zakończyło się podpisaniem umowy o współpracy między Głównym Dowództwem Straży Przybrzeżnej Wietnamu a Narodowym Komitetem Kambodży ds. Bezpieczeństwa Morskiego.

26 grudnia: porozumienie między siłami powietrznymi Laosu i Wietnamu. Umowa zawarta po zakończeniu sesji roboczej obejmuje głównie kwestie związane z obroną przeciwlotniczą. Po wejściu jej w życie ma wzrosnąć liczba spotkań

konsultacyjnych, szkoleń, a współpraca w zakresie wymiany technologicznej będzie intensywniejsza.

III. WIETNAM I EUROPA ŚRODKOWO-WSCHODNIA

1 grudnia: Wietnam zakupi polskie statki poszukiwawczo-ratownicze. Kontrakt na dostarczenie jednostek typu SAR (Search and Rescue) podpisał prezydent RP Andrzej Duda w czasie spotkania z Trần Đại Quangiem przy okazji wizyty państwowej w Hanoi. Wartość umowy obejmuje sumę ok. 200 mln EURO i dotyczy ona nie tylko sprzedaży statków, ale i przekazania dokumentacji, wyposażenia oraz organizacji szkoleń. Przedsięwzięcie będzie realizowała spółka CENZIN należąca do Polskiej Grupy Zbrojeniowej.

5 grudnia: spotkanie przedstawicieli Departamentów Cel Białorusi i Wietnamu. W efekcie rozmów, do których doszło w Hanoi, podpisano dokument, na którego podstawie oba kraje dostosują systemy celne w 2018 roku, by skuteczniej implementować założenia Umowy o wolnym handlu między Wietnamem a Euroazjatycką Unią Gospodarczą. Podczas spotkania między Departamentami obecny był również Ambasador Białorusi Władimir Goszin.

15 grudnia: czesko-wietnamskie seminarium w Pradze. W stolicy Czech odbyło się spotkanie poświęcone zwiększeniu wymiany handlowej i inwestycji między Wietnamem a Czechami. Wydarzenie wspólnie zorganizowała Ambasada Wietnamu, Ministerstwo Przemysłu i Handlu rządu w Pradze oraz czeski Związek Transportu i Centrum Azjatyckie. Jiří Koliba, czeski wiceminister, wskazał na konieczność organizowania takich spotkań, aby zwiększać wiedzę przedsiębiorców o partnerach z drugiego kraju.

20 grudnia: spotkanie Stowarzyszenia Przyjaźni Wietnamsko-Białoruskiej w XX rocznicę powstania. Dmitrij Gil, charge d'affaires ad interim Białorusi w Wietnamie, w przemówieniu otwierającym podkreślił wiodącą rolę organizacji w budowaniu pozytywnych relacji między Hanoi a Mińskiem. W podobnym tonie wypowiedział się również przewodniczący Stowarzyszenia Nguyễn Thái Lai mówiąc o konieczności kontynuowania współpracy z Ambasadą Białorusi w Wietnamie.

21 grudnia: zapowiedź stworzenia Wietnamsko-Białoruskiej Rady Biznesu. Stojący na czele Białoruskiej Izby Przemysłowo-Handlowej Władimir Ułachowicz zakomunikował powołanie w pierwszym kwartale 2018 roku nowego ciała mającego wspierać biznesowe relacje między firmami białoruskimi i wietnamskimi. Słowa te zostały wypowiedziane podczas spotkania dotyczącego konieczności pogłębienia współpracy po wejściu w życie Umowy o wolnym handlu między Hanoi a EUG.

Deklaracje, co do zacieśniania więzi ekonomicznych, padły również ze strony Ambasadora Wietnamu w Mińsku Lê Ânha obecnego na tym spotkaniu.

KOMENTARZ

1. Przedstawiciele krajów dorzecza Mekongu, debatujący w ramach inicjatywy Współpraca Lancang-Mekong (LMC – Lancang Mekong Cooperation), skupili się głównie na kilku kwestiach, które mają być katalizatorem dalszej współpracy. Ministrowie spraw zagranicznych stwierdzili, iż konieczne będzie ustanowienie Narodowych Sekretariatów LMC, które będą odpowiedzialne za wdrażanie planów na poziomie krajowym. Koniecznością jest również powołanie Międzynarodowego Sekretariatu jako jednostki koordynującej i ustanowienie tzw. gorącej linii między krajami w celu szybkiego przeciwdziałania skutkom suszy czy powodzi. Na spotkaniu przyjęto również 5-letni plan działania LMC na lata 2018-2020, który zostanie przedłożony do akceptacji liderom państw regionu Mekongu w styczniu. Potwierdzono, iż formuła LMC opierać się będzie na 3 filarach i 5 priorytetowych obszarach. Trzon inicjatywy mają stanowić 1) kwestie polityczne i bezpieczeństwa, 2) zrównoważony rozwój gospodarczy i 3) wymiana międzyludzka. Współpraca natomiast będzie obejmowała 1) zasoby wody, 2) transgraniczne działania na rzecz rozwoju gospodarczego, 3) rolnictwo i redukcję biedy, 4) działania zwiększające wydajność współpracy i 5) zacieśniające więzi między krajami dorzecza. Uznano także, iż konieczne jest zwiększenie świadomości o charakterze współpracy wewnątrz państw tworzących LMC, co można osiągnąć przez prowadzenie szkoleń rozwijających potencjał formuły Współpraca Lancang-Mekong.

2. Mechanizm Współpracy Lancang-Mekong został uruchomiony na pierwszym szczycie liderów państw dorzecza, który miał miejsce w marcu 2016 roku. Od tamtej pory w ramach LMC, przede wszystkim za sprawą Chin, udało się uruchomić Centra Współpracy ds. Zasobów Wodnych, Współpracy Środowiskowej Lancang-Mekong oraz Globalnych Studiów nad Rzeką Mekong. W ostatnich dniach grudnia otworzono również Zintegrowane Centrum Egzekwowania Prawa i Współpracy w Zakresie Bezpieczeństwa Rzeki Lancang-Mekong w Kunmingu. Chiny zapowiedziały również powołanie Specjalnego Funduszu LMC, który będzie wspierał pozostałe kraje dorzecza.

3. Współpraca Lancang-Mekong jest niewątpliwie jedną ze strategii zwiększenia wpływów Pekinu w regionie Półwyspu Indochińskiego, gdzie silnie zaangażowana jest Japonia i kraje zachodnie wspierające indochińską inicjatywę Komisji Rzeki Mekong. Minister spraw zagranicznych ChRL Wang Yi podkreślał zresztą na grudniowym spotkaniu, iż skuteczność LMC będzie zależała także od zintegrowania tej inicjatywy z innymi projektami jak np. idea Pasa i Szlaku. Z punktów widzenia rozwoju współpracy w ramach LMC z pewnością istotna będzie kwestia zarządzania zasobami wody. W perspektywie rozwoju chińskich projektów hydroenergetycznych i ich wpływu na rolnictwo w państwach dolnego biegu, takich jak Wiet-

nam, obszar ten może determinować współpracę chińsko-indochińską. Patrzący z obawą na rosnącą potęgę Państwa Środka rząd w Hanoi, również w perspektywie sporów na Morzu Południowochińskim, może być wkrótce osamotniony w walce o sprawiedliwe zarządzanie zasobami rzeki, gdyż pozostałe państwa dolnego biegu coraz chętniej patrzą w stronę Pekinu. Tajlandia była jednym z orędowników uruchomienia inicjatywy LMC i zaangażowania Chin w kwestię gospodarowania zasobami wody, z czym w latach 90. nie zgadzał się Wietnam. Liczne inwestycje chińskie w hydroenergetyce w Laosie również sprawiają, iż rząd w Wientian coraz wyraźniej dostrzega korzyści płynące z dobrosąsiedzkich relacji z Chinami. Wydaje się, że w obliczu zacieśniającej się współpracy w ramach LMC, czego efektem jest decyzja o budowie struktury administracyjnej, Komisja Rzeki Mekong może stracić na znaczeniu. Rządowi w Hanoi pozostanie w takiej sytuacji walka o własne interesy i zabezpieczenie sytuacji w regionie Deltę Mekongu jedynie na forum, gdzie decydującą rolę będą odgrywały Chiny. Otwartym pozostaje również pytanie o rolę Stowarzyszenia Narodów Azji Południowo-Wschodniej, które w dobie chińskiej dominacji w regionie może zostać zmarginalizowane, choć przeczą temu zapowiedzi polityków z Pekinu deklarujących chęć pomocy w budowaniu Wspólnoty ASEAN.

OŚRODEK
SPRAW
AZJATYCKICH

RAPORTY OPINIE DORADZTWO

PIERWSZY W POLSCE UNIWERSYTECKI
THINK-TANK

DORADZTWO POLITYCZNE I BIZNESOWE

ZESPÓŁ Z PRAKTYKĄ W AZJI

www.osa.uni.lodz.pl

